

Mot.
1989/90
Bo70-73

Motion till riksdagen

1989/90:Bo70

av Knut Billing m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:151

Fastighetsbildning för landsbygdens behov m.m.

I propositionen föreslås bland annat sänkta ekonomiska krav vid fastighetsbildning för jordbruks- och skogsbruksändamål. Vidare föreslås att det skall bli möjligt att på landsbygden bilda hostadsfastigheter som inrymmer mark för viss näringsverksamhet eller för hobbyverksamhet.

Enligt vår uppfattning utgör förslagen steg i rätt riktning. Det är emellertid nödvändigt att dels ytterligare minska den styrning som sker från statsmakternas sida vid fastighetsbildning för jordbruksändamål, dels vidga möjligheterna att på landsbygden skapa fastigheter för fritidsändamål.

Minskad statlig styrning

Bosättning på landsbygden skall underlättas och inte som nu hindras av styrande lagstiftning och snårig byråkrati. Därför har från moderat sida bl.a. i partimotion 1989/90:Jo268, föreslagits en rad åtgärder som skulle stimulera en positiv landsbygdsutveckling. Mycket talar för att stora åkerarealer i framtiden kommer att användas till annat än livsmedelsproduktion. Nya produktionsalternativ måste utvecklas.

Dagens styrande lagstiftning försvårar såväl bosättning som framväxten av nya företag på landsbygden. Det är därför nödvändigt att avreglera och minska den lagstiftning som omger de areella näringarnas verksamhet. En sådan politik skulle passa väl in i den strävan till avreglering som nu präglar många områden i samhället. Fastighetsägarna måste få större möjlighet att själva avgöra hur fastigheten skall användas.

För att kunna ombilda en fastighet fordras enligt 3 kap. 1 § fastighetsbildningslagen bl.a. att såväl den nybildade som ombildade fastigheten får en lämplig utformning. Fastighetsbildningen måste vidare förväntas få en varaktig användning. Om fastigheten skall användas för bebyggelse fordras godtagbara anordningar för vatten och avlopp.

Jordbruksfastighetsbildningar m.m. regleras i 3 kap. 5§ samma lag. För närvarande ställs krav på att fastighetsbildningen skall medge "tillfredsställande lönsamhet hos de företag som skall bedrivas på fastigheten". I propositionen föreslås att detta lagstadgade lönsamhetskrav skall sänkas. Fastighetsbildningen skall godkännas om den medger att "det företag som skall bedrivas på fastigheten blir ekonomiskt godtagbart". Vidare skall hänsyn tas till "regionalpolitiska intressen och till betydelsen av att vården av natur- och kulturmiljön främjas".

Ett prövningsförfarande som innebär att myndigheterna skall avgöra vad som är "ekonomiskt godtagbart" eller "tillfredsställande lönsamhet" lämnar utrymme för godtycke. Erfarenheterna visar även att denna typ av prövning inte uppfyller de krav som bör ställas från rättssäkerhetssynpunkt. Vi anser därför att 3 kap. 5§ fastighetsbildningslagen skall utgå. Prövningsförfarandet enligt 3 kap. 1§ är, enligt vår mening, fullt tillräckligt för att uppnå ändamålsenliga fastighetsbildningar.

Skapa fler fritidsfastigheter

Propositionens förslag innebär att det skall bli möjligt att på landsbygden bilda bostadsfastigheter som inrymmer mark för viss näringsverksamhet eller för hobbyverksamhet i form av t.ex. mindre djurhållning eller odling. Propositionens förslag bygger på en rapport, Fastighetsbildning för landsbygdens behov (1988:9), från lantmäteriverket. Rapporten bygger på den förutsättningen att det skall vara fråga om bostadsfastigheter för permanentboende. Propositionen synes vila på samma förutsättning, även om detta inte klart anges. Det finns mot denna bakgrund anledning att anta att det i praktiken kommer att bli svårt att bilda motsvarande nya form av fastigheter om det sker för fritidsändamål.

Enligt vår uppfattning finns det starka skäl att vidga möjligheterna att skapa fritidsfastigheter i vårt land. I partimotion, Valfrihet i boendet, 1989/90:Bo403, har från moderat sida redovisats varför det behövs en politik som underlättar fritidshusboendet. Bland annat anförs att fritidshusboendet har blivit ett allt viktigare fritids- och semesteralternativ för medborgarna samt att ett ökat antal fastigheter för fritidsändamål skulle främja utvecklingen på landsbygden. Till detta kan fogas att om tillgången på fritidsfastigheter ökar kan detta bidra till minskad efterfrågan på fastigheter för fritidsändamål i bl.a. skärgårdsområden.

Det vore olyckligt om fastighetsbildning för bostadsändamål på landsbygden inskränks till att avse endast permanentboende. Övertygande skäl talar för att sådana fastigheter även skall få tillskapas för fritidsändamål. För detta talar även det förhållandet att gränsen mellan permanentboende och fritidsboende i praktiken kan vara oklar.

Det råder stor efterfrågan på fritidsfastigheter i vårt land. Denna efterfrågan har i stora delar av landet lett till höga priser. Om möjligheterna att skapa nya fritidsfastigheter vidgas kommer detta att leda till ett ökat utbud på sådana fastigheter och därmed till lägre priser. En sådan politik skulle således resultera i att fler personer gavs ekonomiska möjligheter att skaffa sig fritidshus.

Ökade möjligheter till att stycka av fastigheter för fritidsändamål skulle gynna jordbruket. Intäkten från försäljning av en eller flera fritidsfastigheter skulle för många lantbrukare utgöra ett välkommet ekonomiskt tillskott till verksamheten. Samtidigt skulle redan gjorda investeringar vad gäller exempelvis vägar och va-anläggningar kunna utnyttjas effektivare.

Enligt propositionen är ett skäl till de föreslagna förändringarna vad gäller fastighetsbildning på landsbygden att den nya ordningen kan bidra till att det öppna landskapet bevaras. Detta syfte kan uppnås även då fastigheter ska-

pas för fritidsboende. Avstyckning för fritidsändamål kommer således att ha betydelse för landskapsvården.

Slutligen kan framhållas att vissa former av odlingsverksamhet är av utpräglat säsongmässig art. Odling av frukt eller grönsaker i begränsad skala torde inte förutsätta permanent boende. På motsvarande sätt kan djurhållning i mindre omfattning vara aktuell endast under sommarhalvåret.

Sammantaget talar således övertygande skäl för att den nya formen av fastighetsbildning på landsbygden även skall få ske för fritidsändamål.

Bättre boendemiljö

I propositionen anfördes följande i specialmotiveringen till förslaget om ökade möjligheter till fastighetsbildning för bostadsändamål på landsbygden:

Som regel finns det inte någon anledning att tillföra en bostadsfastighet skogsmark enbart för att skapa en "skyddszon" mot t.ex. avverkning kring tomtplatsen. På motsvarande sätt finns det anledning att vara restriktiv med att tillföra en bostadsfastighet åkermark enbart därför att fastighetsägaren vill förhindra att skogsplantering sker på marken.

Vi menar att detta är onödigt restriktiva krav, som dessutom står i strid med vad hänsynen till god landskapsvård bör kräva. Om en sådan fastighet tillförs mindre arealer skogsmark eller åkermark i syfte att skapa eller skydda en god boendemiljö är detta väl motiverat. Det ligger i sakens natur att det i sådana fall rör sig om försumbara ytor för skogsbruk och jordbruk. Riksdagen bör därför ta avstånd från propositionens uttalande i denna del.

I motionen läggs förslag till lagändringar. Det bör ankomma på vederbörande utskott att utforma erforderlig författningstext.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att upphäva 3 kap. 5 § fastighetsbildningslagen (1970:988),
2. att riksdagen uttalar att fastighetsbildning på landsbygden skall få ske även för fritidsändamål i enlighet med vad som i motionen anförts,
3. att riksdagen uttalar att skogsmark och åkermark skall få läggas till en bostadsfastighet i syfte att skapa en god boendemiljö i enlighet med vad som i motionen anförts.

Stockholm den 6 juni 1990

Mot. 1989/90

Bo70

Knut Billing (m)

Bertil Danielsson (m)

Margareta Gard (m)

Sten Andersson (m)

i Malmö

Jan Sandberg (m)

Erik Holmkvist (m)